

УДК 930.253 : 614.2 (497.11 Сврљиг)“1919/1944“

СРЕСКА БОЛНИЦА У СВРЉИГУ (1919 1944)

Бановинска болница у Сврљигу саграђена је 1910.²³⁶ године, а назив „бановинска“ носи од 1929. године, када је Краљевина Југославија административно подељена на девет бановина. До 1928. звала се Среска болница у Сврљигу, а од 1929. Обласна болница.

Од почетка свога рада Среска болница располагала је искусним лекарама. Године 1905. дужност среског лекара у Сврљигу преузима доктор Драгољуб Драги Поповић, који је формирао среску амбуланту и својски се заузео око подизања среске болнице. Поповић је допринео и зидању већег броја хигијенских чесама на територији сврљишког среза. Крајем 1928. године управник Среске болнице је руски лекар Стеван Михајловић Пархоменко, који је уједно и постао житељ Сврљига и остао је на дужности до своје насилне смрти; убијен је на свиреп начин 1931. године. Дужност управника болнице преузима др Светолик Срећковић, који задржава место среског референта, а дужност управника обавља хонорарно. На основу архивске грађе која се налази у Историјском архиву Ниша, в.д. управ-

СУМАРНИ ПРЕГЛЕД

Болесника мушких и женских по месецима од 1-1-до 31-12-1932. год., остављени према наређењу Краљевско Високе Управе Моравске Бановине VI. Вр.

Година на 12. маја 1932. год.

М Е С Е Ц И	Година	Болесника месечно		Сумарно Месечно	И окомом
		Мушки	Женски		
Јануар	1931.	23	20	43	Четрдесет и три
Фебруар	"	16	17	33	Тридесет и три
Март	"	22	15	37	Тридесет и седам
Април	"	22	16	38	Тридесет и осам
Мај	"	20	11	31	Тридесет и један
Јуни	"	17	18	35	Тридесет пет
Јули	"	19	32	51	Педесет један
Август	"	22	29	51	Педесет један
Септембар	"	26	26	52	Педесет два
Октобар	"	27	28	55	Педесет пет
Новембар	"	20	20	40	Четрдесет
Децембар	"	16	22	38	Тридесет осам
С В Е Г А		250	254	504	Пет стотина

РАВНОЈСКА БОЛНИЦА
СВРЉИГ
№ 572 20-Б-1932

В.д. Управника Болнице,
Р. Срећковић

Сумарни преглед болесника за 1932. г.

²³⁶ проф др Сретен Петровић, Успон Сврљига између два рата 1919-1941. Бгд. 2006. стр. 83-86

ник Бановинске болнице у Сврљигу др Светолик Срећковић је 1933. године у допису вишој инстанци обавестио „банску управу да болница има 36 постеља, шест соба, три болничара, две болничарке, док је за заразне болеснике издвојено 12 кревета и то: шест мушких и шест женских, а затим да се у болници лече најчешће болесници од трбушног тифуса, запаљења плућа, бронхитиса и стомачних болести. Даље се у извештају наводи да се болесници обавезно шишају и брију, међутим водовод је често у квару, те купатила не раде“.

Према документацији, у Среској болници у Сврљигу је 1925. године било осам запослених: др Светолик Срећковић у својству управника, Михајло О. Колтак, економ; болничар Чедомир М. Крстић покривао је Дервенску општину, а Драгољуб С. Митић изворску, док је Јеленко Ј. Радосављевић био задужен за општину у Гушевцу. У самом Сврљигу као болничар радио је Крстомир А. Ђорђевић.

Списак
особља Бановинске болнице у Сврљигу

7
669

Бр.	Презиме и име	Звање	Одакле је?	Скопски	Врста државности	Редовност	Сталност	Мес. плата	Забелешка
1	А. Трајковић К. Илија	лекар	Београд	41	царска	лонгорис	320	-	
2	В. Савић В. С. Марко	лекар	Београд	31	својом	сва. четири	1095	-	
3	Милић С. Драгољуб	болничар	извор	46	болничар	директор	600	-	
4	Ђешић А. Једошић	-	села	45	-	-	600	-	
5	Крстомир А. Драгољуб	-	Београд	24	-	-	600	-	
6	Благојевић Р. Милош	својом	Митић	66	својом	-	570	-	
7	М. С. Ко	чистач	-	52	чистач	-	440	-	
8	Марић В. М. Драгољуб	кувар	Кулинар	53	кувар	-	570	-	

Редовност		Забелешка		Особље	
укупно	у болници	у општини	у селу	укупно	у болници
1		3		3	1

В. д. Управника болнице
Михајло Срећковић

Списак особља болнице у Сврљигу

На листи службеника Бановинске болнице у Сврљигу из 1936. године налазили су се: Марко С. Живковић, архивски приправник а касније и економ болнице; Драгољуб С. Митић и Чедомир М. Крстић, болничари дневничари, док се Драгољуб М. Марјановић води као кувар-дневничар. Из годишњег извештаја о раду болнице за 1937. годину, може се видети да је на списку запослених, лекар Трајковић К. Илија који је вршио функцију в.д. управника, четири болничара, један чиновник, један кувар и праља.

Среска болница у Сврљигу престала је са радом 1953. године конституисањем Дома народног здравља у Сврљигу.²³⁷

Грађа фонда обухвата период од 1919-1944. године. Недостају године: 1921, 1923, 1925, 1926 и 1927. година. Фонд Среске болнице у Сврљигу чине књиге и то : деловодни протоколи болнице; деловодни протоколи болесника; књиге наредбе лекара; књиге инвентара; лекарски дневници; годишњи и месечни извештаји болнице; финансијске књиге; књига издавања хране; амбулантна књига; књиге рецепата и др. Врсте списа садржаних у фонду су: извештаји о кретању и стању болесника и раду болнице; протоколи пријема болесника; молбе за лекарска уверења; упуту за болницу; рачуни болничких трошкова; расписи Моравске финансијске дирекције; требовања издатог потрошног материјала; протоколи лицитације за набавку потребних намирница; расписи Краљевске банске управе; списак заразних и паразитарних болести; извештаји о цепљењу против великих богиња; историје болести; платни спискови запослених лица и др.²³⁸

Банска болница у Сврљигу

К. број 349

Дат. 28-10-1938

3
349

Извештај о стању болнице

ЗА МЕСЕЦ септембар и октобар 1938

1. У месецу је било у свему болесничких дана 1368

2. Број болесника просечно дневно 44

3. У месецу је било у свему амбулантних прегледа

4. Број амбулантних прегледа просечно дневно

5. Број зграда 6 одељења 3 болесн. соба 6 болесн. постела 36

Б. Број особа на платном списку	На редовној служби	На одсуству	На болничкој служби	Делегација на путу	На служби по списку бол. дана
Лекара	1	1			36 1368
Државни лекарски радници	1	1			36 1368
Болничари	4	4			9 342
Прехар	1	1			36 1368
Парама	1	1			36 1368
С. В. Е. Г. А.	8	8			

7. По основу ове болнице за целу 1938/39 год. у износу од Дин. 226.000 и то за дневне расходе Дин. 58800 за материјале Дин. 67.000

8. Редовна месечна лотажија државе

9. Помоћ и друге субвенције (од кога и колико)

10. Приходи наплата болнооскрбних трошкова други

11. Болница на крају месеца потражује (колико и од кога) од државе Дин. 5.385 и од радника шифра у Сврљигу Дин. 4073 = 9.358

12. Да ли је тражено, када од кога и под којим бројем да се потраживања подмире настаје од државне касне

13. Болница на крају месеца дугује (колико, коме и зашто) држави шифра за радне шифре Дин. 1330

И. РАСХОДИ У МЕСЕЦУ	С. В. Е. Г. А.	На 1 бол. дан	II. ПРОСОЧНО КИЛОГРАМСТВО ИЛИ ПРОСОЧНО ЛИТРАЖА У МЕСЕЦУ	Динира и
1. лични	11208	92	1. ктр. меса говећег	У
2. за исхрану	6294	42	1. телетог	8
3. за лекови			1. свињског	9
4. за накит, материјале			1. јегљеног	9
5. за одрж. зграда			1. свињјег	
6. за чистићење			1. ктр. масти	45
7. за вештањење и прегледе			1. лит. млека	2
8. за огрев			1. ком. јаја	0.15
9. за осветљење	250	0.66	1. ктр. кромпира	1.60
10. разно	1915	0.10	1. ктр. финог брашна	3.10
11. разно	1915	0.10	1. хлебног брашна	2.40
СВЕГА МАТЕРИЈАЛА	7.962	5.21	1. хлеба црног	2.90
СВЕГА I и II	26.674	1.82	1. поврћа	2.90
III. ПРОХОДИ ОД ПЛАТА РЕДОВИЈА	У РЕЗЕРВИ	У РЕЗЕРВИ	1. поврћа	
Комунал	148		1. воћа	
Газна	48		1. воћа	
Чаршави	104		1. воћа	
Мадрина	36		1 ип држ.	82.00
Јастука	84		1. ктр. угља	285
ЛЕКАРСКИ МАТЕРИЈАЛ	3		1. л. бензина	9
БОЛНИЧКИ МАТЕРИЈАЛ	19		1. л. гаса	9.75
Пешкира	04		1. ктр. сапуна	9

17. Колико је стајало издржавање болесника (само материјални расходи)

I разр. 29

18. Колико се издате просечно порција особау болнице месо

19. Да ли болница има своју економију, какав и колики је принос од тога био у месецу

Укупно: Чист прихода:

20. ПРИМЕДБА: нарочите приходе, сиптење, набавке и сл. послови економско-финансијског карактера неже било

Рашићко Тиферчић В. Д. Урарићка

Извештај о стању болнице у Сврљигу 1938. године

²³⁷ В. Поповић, Јб. Михаиловић. Водич кроз архивску грађу Ниш, 1996. стр. 231

²³⁸ ИАН. Среска болница Сврљиг